

Управління культури і туризму
Рівненської облдержадміністрації
КЗ «Рівненська обласна бібліотека для дітей» РОР

Вічні мандри дитячої душі

/до 50-річчя від дня народження Марини Павленко/

**Рекомендаційний список для дітей молодшого
та середнього шкільного віку**

Рівне, 2023

Управління культури і туризму
Рівненської облдержадміністрації

КЗ «Рівненська обласна бібліотека для дітей» РОР

Вічні мандри дитячої душі

/до 50-річчя від дня народження Марини Павленко/

Рекомендаційний список для дітей молодшого
та середнього шкільного віку

Рівне, 2023

УДК 016:821

В 41

Вічні мандри дитячої душі : рек. бібліогр. список для дітей мол. та серед. шк. віку / Рівнен. обл. б-ка для дітей ; уклад. З. Б. Мартинюк ; відп. за вип. Н. А. Назарук. – Рівне, 2023. – 18 с.

Бібліографічний рекомендаційний список присвячений Марині Степанівні Павленко – відомій українській письменниці, художниці та вченому. Розповідається про її життєвий та творчий шлях. Окремо охарактеризовано твори для дітей молодшого та середнього шкільного віку.

Склала

Зінаїда Мартинюк

Відповідальна за випуск

Наталія Назарук

Комп'ютерна верстка

Світлана Молчанова

Юний друже!

30 березня 2023 року відзначає ювілейний день народження відома українська письменниця Марина Павленко. Читачам вона відома як авторка циклу книг про невгамовну Русалоньку із 7-В та буркотливого Домовичка, а ще як талановита художниця та викладачка.

Народилася Марина Павленко в 1973 році у селі Старичі Яворівського району на Львівщині в родині вчителів Степана Онисимовича та Ольги Петрівни. Коли дівчинці виповнилося два роки, родина переїхала на рідну для батьків Черкащину. Там і пройшло її дитинство. Після закінчення середньої школи Марина вступила до Уманського державного педагогічного інституту (нині університет) імені П. Г. Тичини. Саме батьки наполягли на тому, щоб дівчина стала викладачем молодших класів. І після отримання диплома про вищу освіту в 1995-2000 рр. вона працювала вчителем початкових класів Уманської міської гімназії.

З 2000 року Марина Павленко працює на кафедрі сучасної української літератури та українознавства Уманського державного педагогічного університету імені П. Тичини. Вона є доцентом кафедри, кандидатом педагогічних наук та автором багатьох наукових робіт.

Перші власні «книжки» з'явилися в початкових класах, у шкільних зошитах. Батьки ці зошити зв'язували стосиками та виносили на горище. А в 11-му класі все

почалося всерйоз. Зошити знесли з горища, і там знайшлася «Казка старої Ялосовети», яку Марина Павленко переробила, допрацювала – і так з'явилася основа для книги «Півтора бажання».

Публікацію своїх перших творів авторка довірила газеті «Молодь Черкащини». А, починаючи з 1977 року, налагодила тісний зв'язок з газетою «Кримська світлиця». Талант молодої поетеси відзначили майже одразу, тому з величезним задоволенням друкували її вірші та ілюстрації.

По-справжньому знаменитою Марина Павленко прокинулася тоді, коли була видана «Русалонька із 7-В». Про свою творчість письменниця говорить, що «сюжети повістей... вирують навколо, стукають у двері чи прямо в душу, втягують в якісь авантюри-пригоди... Аж поки врешті-решт не захоплюють остаточно, і доводиться лише бігти вслід за своїми героями, устигати записувати їхні репліки і ждати від них нових, зовсім не залежних від мене вибриків».

Її книжки сповнені непідробної неосяжної любові, адже перші з них засновані на історіях, які письменниця вигадувала для свої власних дітей – доньок Ольги та Оксани. Почалося все несподівано: з казки про «Домовичка з палітрою», яку Марина Павленко, як турботлива мама, розповідала своїй чотирьохрічній донечці далекою дорогою за місто. У сюжет покладена особиста історія авторки, змальовано її власне дитинство, саме тому цей твір такий живий і близький багатьом з нас.

Домовичок з палітрою / М. Павленко ;
худож. С. Железняк. – Київ : Грані-Т, 2007.
– 112 с. : іл.

Головний герой повісті-казки – Дитинство, яке міцно застрягло в закапелках душі, доки не перекочувало нарешті у книгу. Ця домашньо-пригодницька повість для тих, хто вірить у дива. Кожен дім має свого чарівного охоронця-домовичка. Він живе поряд з іншими мешканцями, хоч і рідко з'являється на очі людям. Але тільки найкмітливіші зможуть познайомитися з ним та затоваришувати. Адже нецікавим буде дитинство без казкового друга, схильного до вигадок, бешкетництва та вихваляння.

Книга розповідає про двох сестричок – Наталку й Даринку, які намалювавши на склі дзеркала Домовичка, звільнили його із Задзеркалля.

У результаті вони отримали для себе гарного друга, порадника та організатора різноманітних забав. Домовичок Марини Павленко – талановитий, напрочуд мудрий і дуже симпатичний. Із його появою дитячий світ сестричок стає барвистим, як справжня палітра. Невгамовні дівчатка постійно шукають пригод на свою голову, мандруючи Землею та потрапляючи в казкову країну Втікляндію. Домовичок завжди поруч з ними, вчить їх пізнавати світ, бачити його красу, зокрема навчає дівчаток малювати.

Дуже багато різноманітних пригод трапилося з друзями. Ви будете сумувати та хвилюватися над невдачами героїв, від душі сміятися над прислів'ями, приказками та примовляннями Домовичка. Цей маленький чоловічок з бузковою бородою стане для вас справжнім другом. Якщо ж людське житло досі ніхто не оберігає, тоді це можна змінити, поселивши у себе книгу Марини Павленко.

Домовичок повертається / М. Павленко ;
худож. С. Железняк. – Харків : Ранок, 2007.
– 172 с. : іл.

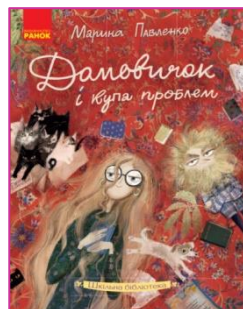
Ця книга розповідає про пригоди Домовичка та двох сестричок, проте від закінчення подій першої книги минає два десятиліття, і за цей час багато чого змінюється. Книга є продовженням, а не самостійною історією: тут Даринка вже не дитина, а мама головних героїнь – сестричок Олі та Оксанки, а Наталка – незаміжня молода жінка, чиєю долею опікується Домовичок та дівчатка.

Разом із Домовичком можна подорожувати до закартиння, знайомитися з чарівними істотами та пізнавати нові світи. Своїми витівками він нагадує Карлсона, але на відміну від нього Домовичок – інтелектуал: він читає книжки, звіряє слова з орфографічним словником, воює з телевізором-«чашокрадом», виховує дітей.

Чарівних істот чують тільки діти, бо у них добрі серця. Коли мама Дарина впізнала Домовичка свого дитинства, вона теж почала чути його шепелявий голосок. Так вони вирішили разом навчати дівчат спілкуватися поза планшетом, гратися в ігри з маминого дитинства. Усім було дуже весело і цікаво!

Домовичок і купа проблем / М. Павленко.
– Харків : Ранок, 2019. – 176 с.

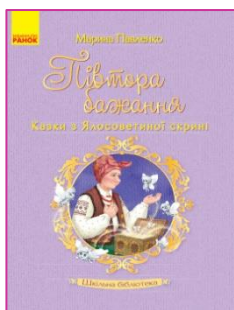
Наступна книга занурить вас у дивовижний світ, в якому можна насолодитися усіма яскравими подіями, які відбуваються з однією з сестричок – Оксанкою Маляренко.

Вона дуже любить «Святославчика», так вона називає улюбленого співака, соліста гурту «Океан Ельзи» Святослава Вакарчука. Захоплюється сучасною музикою і дуже любить рахувати гроші. У неї є мрія – назбирати кошти на придбання блокнота із зображенням її кумира.

Оксанка має сім'ю, в якій кожен відрізняється один від одного і має свої захоплення. Вона неймовірно пишається своєю мамою. Про кожного члена своєї родини вона розповідає дивовижні історії, які здаються смішними та в чомусь іронічними.

Оксанка – відмінниця і зубрила, але має купу проблем: з успішності вона третя в класі, і ніколи не стане найкращою; завтра контрольна з природознавства, а вона

вивчила лише один параграф. Оксана вважає, що окуляри – єдине позитивне, що вона надбала в школі. І коли впадає в передпонеділкову депресію, то Домовичок перетворюється в царя Соломона, втішає її і каже, що все минеться. Нарешті, в її кімнату поселяють прибудне кошеня, яке в сім'ї називають Кацею. А за вікном відбувається щось т-а-к-е?! І ще й Домовичок на Оксанчину голову, хоча всі його вважають дуже смішним, дотепним та милим.

Півтора бажання. Казки з Ялосоветиної скрині / М. Павленко ; мал. Е. Є. Флєрова. – Харків : Ранок, 2017. – 112 с. : іл. – (Шкільна бібліотека).

Ця книжечка про бабусю Ялосовету, яка збирала казочки. Ох, і назбирала вона їх за все життя! Серед них: «недбалі», «необережні», «неймовірні», «забудькуваті», «вередливі», «ощадливі», «сміхотливі», «полохливі» й «моторошні» казки. Жили-поживали вони у бабусі в скрині, та якось Казка-Мандрівниця не повернулась...

Розв'язка у казках часто є несподіванкою навіть для самих героїв. Тут не Несміяна, а – Реготушка, яка має зажуритися. Тут виконуються не три, а лише півтора бажання. Тут Казка-утікачка, як блудна дочка повертається до свого дому, який із темниці перетворюється на затишне кубельце.

Інші персонажі казок – недбала, неохайна Софійка, баба Віхола, Мухомор, Печериця, Мельниківна, тітка Секлета та інші.

Захоплюючі казки Марини Павленко стануть у пригоді читачам різного віку, бо казки її п'ють каву, як дорослі, і люблять солодке, як діти, пліткують, як дорослі, і бавляться, як діти.

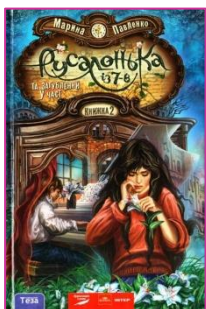
Русалонька із 7-В, або Прокляття роду Кулаківських : пригод. повість. Кн. 1 / М. Павленко ; мал. О. Ваніфатової. – Вінниця : Теза, 2015. – 224 с. : іл. – (Пригодницька бібліотека).

Героїня книги – звичайна собі дівчинка Софійка – красуня, мрійниця, відмінниця, яка щойно закінчила шостий клас і дочекалася канікул. У неї є вірний лицар Сашко, але її серце віддане красеню Вадиму – хулігану та нечемі. А ще є тато, мама, вродлива закохана тітонька, кількамісячний братик, якого слід няньчити, і мрія мати котика й улюблені книжки.

Аж раптом виявляється, що стара шафа, яка лишилася ще від прабабусі – чарівна, завдяки їй можна подорожувати в часі. Й буденні речі враз стають повними таємниць: привиди із сусідньої квартири, і родинне прокляття, котре темною хмарою висить над Вадимом Кулаківським, і нещасливе кохання обоєї тітоньки, – усе переплітається в химерний вузол. Минуле й теперішнє

переміщується й, аби дати цьому раду, доводиться проводити детективно-краєзнавче дослідження.

Книга написана дуже гарною мовою, після її прочитання захочеться говорити українською та хоч трохи пізнати свій рід та свій край.

Русалонька із 7-В та Загублений у часі : пригод. повість. Кн. 2 / М. Павленко ; мал. О. Ваніфатової. – 3-тє вид., стер. – Вінниця : Теза, 2019. – 224 с. : іл. – (Русалонька із 7-В).

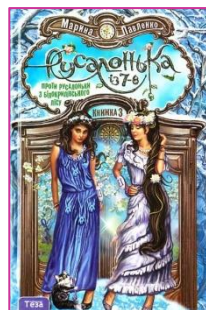
Софійка вирушає у літній табір. Спочатку дівчинці там нудно і хочеться додому, але починають відбуватися такі цікаві речі, що поїздка додому відходить на задній план. У Софійки з'являються нові друзі – Павлик, Вікуся, Ян-Казимир Дашкович, хлопчик-привид, який живе у Леськовичівському замку. Ночами у вікно кімнати ллється музика, хтось грає «Місячну сонату» Бетховена.

Софійка за допомогою Вікусі дістається до замку і знайомиться з Яном-Казимиром (Завтрашнім). Її здібності розплутувати таємниці, бути спостережливою та вміти логічно мислити і тут стають у пригоді.

Доля Яна-Казимира, який загубився в часі, теж вирішилася. Софійка намагається зрозуміти, в кого має переселитися душа хлопчика: у Дмитрика Іваненка, Сашка чи Ростика. Дух Завтрашнього переселено в

майбутнього сина тітоньки Сніжани і Пустельника. Софійка виступає рятівницею. Вона розгадує загадки привида, спираючись на слова напівпрозорого хлопчика.

Русалонька із 7-В проти Русалоньки із Білокрилівського лісу : пригод. повість. Кн. 3 / М. Павленко ; мал. О. Ваніфатової ; обкл. О. Тарнавської. – 6-те вид. – Вінниця : Теза, 2018. – 288 с. : іл. – (Русалонька із 7-В).

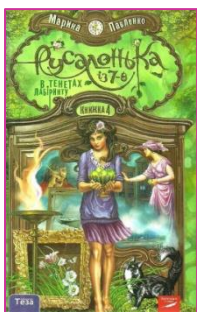

Третя книга Марини Павленко розпочинається із зустрічі Софійки з Русалонькою із Білокрилівського лісу. Софія мимохідь оживила зображення русалки на камені, очистивши його від снігу і моху. Відтоді у дівчинки з'являється справжня суперниця. І ось ця красуня на ім'я Росава – в класі. Вона в центрі уваги. Софійка хоче перемогти Росаву, дати зрозуміти Сашку, що він має справу з нечистою силою.

У книзі йде жорстока боротьба за друзів, близьких, за кохану людину. У хід піде все – хитрість, підлість, тілесні ушкодження і навіть магія. Помста – штука страшна, а якщо русалка помститься збирається – шансів практично не залишається.

Дівчинка хоче відновити зображення русалки на камені, щоб повернути її в минуле. Але біля каменя вона згадує слова Росави про те, що люди забули традиції, забули знання, якими раніше володіли, знищують природу, замість того, щоб брати від неї силу і життя.

У книзі йде мова про красу природи, історію рідного краю, старовинні обряди і замовляння, справжню дружбу і вірне кохання.

Русалонька із 7-В в тенетах лабіринту : пригод. повість. Кн. 4 / М. Павленко ; іл. О. Ваніфатової ; обкл. О. Тарнавської. – Вінниця : Теза ; Соняшник, 2014. – 249 с. : іл. – (Пригодницька бібліотека).

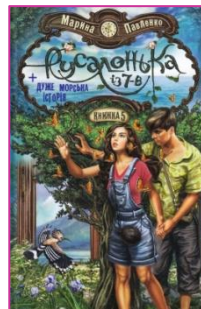
У цій книзі йдеться про полотно художника Юліана Мокрицького. У лабіринті таємниць, пов'язаних із долею цього митця, опиняється героїня – Софійка Щербань, вона ж Русалонька.

У музеї Софійка зауважує підміну картин відомих художників, зокрема й їхнього земляка Юліана Мокрицького. Вона віднаходить хату художника, працює в архіві музею і за допомогою дядька Пустельника розплутує клубок таємниць. Знову в пригоді стає магічна старовинна шафа. Сни, які бачить героїня, коли спить у цій шафі, відкривають їй події минулого, а хазяйка Щербанівська скеровує на правильний шлях у пошуках істини. Дівчинка дізнається нове про історію свого роду, тепер по лінії батька, який є нащадком Щербанівських.

Марина Павленко презентує книгу, сповнену добра, добротності, взаємодопомоги, дружби, чесності, взаємоповаги. Бо ж хіба може бути книга для дітей інакшою?

Русалонька не тільки розкриває таємницю Юліана Мокрицького і разом із дядьком викриває злочинців, а й вибудовує дерево свого родоводу, дізнається його історію, пізнає сама себе, визначається зі своїми почуттями до інших людей. Русалонька дорослішає...

Русалонька із 7-В + дуже морська історія :
[повість : для серед. шк. віку]. Кн. 5 / М.
Павленко ; іл. О. Ваніфатової. – Вінниця :
Теза ; Харків : Фоліо, 2013. – 250 с.

У п'ятій книзі Русалонька, тобто Софійка Щербань, перейшла у восьмий клас, помахала рукою дитинству та увійшла в підлітковий вік.

Софійка їде з класом у подорож, щоб вперше побачити море. Та не абикуди, а в сонячний загадковий Крим! Разом з дівчинкою її добрі друзі, а ще – захований у кишеньці оберіг-камінець, який подарував Сашко, що так їй симпатизує. Пригоди почалися не надто весело: вже за кілька годин подорожі Софійку вкусила оса. Але хіба це важливо, якщо в неї закохані ледве не половина хлопців класу?

Школярам доведеться жити в наметах, купатися в блакитному морі, сплаватися на байдарках і катамаранах по річці, співати пісні під гітару біля вогнища, милуватися метеликами, радіти і сумувати, закохуватися і розчаровуватися, а також відкрити для себе багато нового.

Миколчині історії / М. Павленко ; іл. Д. Марцін ; післямова І. Дем'янової. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2019. – 120 с. : іл.

Головний герой цієї книжки – знедолений, позбавлений опіки хлопчик Миколка. Це «нічийна» дитина, якому, як і його псові, життя відвело місце на вулиці. Зі своїм другом – псом Найдою – Миколка живе у холодній халабуді на Пустирищі, куди втікає від п'яниці-вітчима.

Миколка порятував Найду цуценям із багнюки і тепер вони разом долають труднощі: знаходять їжу й одяг, завойовують повагу однокласників, навіть рятуються від урагану. Пригоди в книзі описано з погляду пса, тому «чуємо» все насамперед за запахами, а красу Миколчиної душі та його непросте життя бачимо очима відданого хлопчиковаго друга Найди.

Саме Найда коментує вчинки Миколчиних батьків-п'яниць і Товстухи та Літньої жінки, спостерігає першу закоханість друга і його перші поетичні спроби. Найда й сам, як може допомагає господареві: двічі рятує йому життя, виставляє на посміх Чіксу, шукає їжу.

Допомагають їм на шляху Товстуха, яка на насмішки відповідає добром, запрошує до обіду; може, не зовсім уважна, але добра «училка»; привітна однокласниця Катя-зубрилка; щира дівчинка – власниця Терточки.

Вам буде цікаво дізнатися, як ведеться маленьким «вуличним» ровесникам.

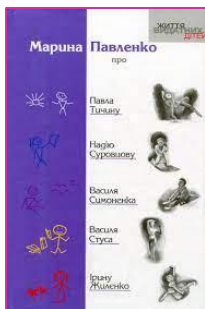
Книжку оживляють реалістичні акварелі Дарини Марцін. Її герої симпатичні, а самі ілюстрації сповнені деталей та символічних натяків.

Чи шкідливо ходити покрівлями гаражів? : [повість] / М. Павленко ; худож. Я. Гавриш. – 2-ге вид., без змін. – Київ : Грані-Т, 2012. – 72 с. : іл. – (Сучасна дитяча проза).

Болюча тема сучасності – доля дітей із неблагополучної сім'ї, у якій мати розривається між кількома роботами, а батько пиячить. Недитячі турботи у малих Ромчика і Ганнусі Сойченків: чим вгамувати голод, куди подітися, коли вдома п'яний батько.

Але, не дивлячись на це, повість дуже світла та життєствердна. Її маленькі герої вміють знаходити радість у найменшому, готові поділитися усім, що мають. Ви побачите Ромчика та Ганнусю очима їхньої вчительки Дарини Іванівни, від імені якої ведеться розповідь у повісті: «Діти... Велика загадка природи! А Сойченки – справжня головоломка!» І коли вони йдуть додому не вулицею, а покрівлями гаражів, то це не забаганка, а потреба.

Марина Павленко про Павла Тичину, Надію Суровцову, Василя Симоненка, Василя Стуса, Ірину Жиленко : оповідання / М. Павленко ; худож. Т. Єгорова. – Київ : УкрНДІСВД, 2016. – 120 с. – (Життя видатних дітей).

Досліджуючи таємниці дитинства, Марині Павленко вдалося зазирнути до світанку життя талановитих людей:

...Павла Тичини, м'якого і вразливого, з високим чолом, під яким весь час працює думка; поета-модерніста, державного та громадського діяча, чия складна доля є дуже характерною для першої половини ХХ століття.

...Надії Суровцової, принцеси і вигадниці (в майбутньому – вченої, письменниці, діячки Центральної Ради), 1928 року запротореної до сталінських таборів на довгих 29 літ.

...Василька Симоненка, який мріяв бути льотчиком, але завдяки слову підкорив висоти, неспівладні жодним технічним засобам. Це – поет, прозаїк, журналіст, перекладач, поезія якого глибоко патріотична, пристрасна, лірична, серцевинно народна. Але на цьому шляху Симоненка зупинила смерть.

...Василька Стуса – пестунчика, якому рано довелося стати першим помічником у родині, який завжди допомагатиме рідним і друзям. Він став видатним поетом,

його лірика пронизана патріотичними, філософськими мотивами. За виступи на захист заарештованих українських інтелігентів був переслідуваний, засуджений до п'яти років ув'язнення таборів суворого режиму. Помер у концтаборі.

...Іринки Жиленко – поетеси, прозаїка, перекладача, особливістю світобачення якої було воздавання слави повсякденному життю. В дитинстві вона мріяла стати морячкою, але «їй підкорилась глибина, сила й можуть її величності Поезії. І вона той секрет відкриває людям...».

Моя класнюча дівчинка / М. Павленко ; іл. Х. Давтян. – Київ : Час майстрів, 2017. – 304 с. : іл.

Повість про дівчинку Юльку, вашу ровесницю, яка проживає у звичайному невеличкому українському містечку. Вона творить свою особистість, шукаючи своє справжнє обличчя. Водночас Юлька така, що пальця їй в рот не клади, вона діяльна й бойова.

«Юльку все бісить! Маленьке зачухане провінційне містечко, нуднюща школа, убогі батьківські статки, доставуча сестра Лариска!... І той придурок Бурхан!... Ще й тато раптом повівся на бджолах! Коротше, всьо пропало!... А може таки не всьо?...»

Батько Юлі – Микола Юрійович – добра працююча людина. Він намагається відкрити свою справу, але всі його починання зазнають невдач. Тож у сім'ї немає порозуміння, мама докоряє йому за безгрошів'я.

Але все змінилося, коли Микола Юрійович зайнявся бджолярством, зрозумів, що це його улюблена справа. Юлька помічає, що тато змінюється навіть зовні через улюблене заняття.

За рік татів «бджолиний бізнес» впевнено йшов угору. Родина залюбки харчувалася і лікувалася медовими запасами. Сім'я згуртувалася.

Змінилася і Юлька. Вона встигла із трутня, черв'ячка-личинки стати людиною, яка здатна бачити красу довкілля, людиною, яка займається улюбленою справою. А все тому, що побачила, якою щасливою можна бути у спільній праці.

Ви познайомилися з відомою черкашанкою, письменницею, художницею-ілюстратором Мариною Степанівною Павленко. Все, що вона робить, – все щиро, все – від душі, все – з любові. «Щастя – всередині нас», – ці слова сказані давно, але їх не заперечиш. Якась внутрішня «підсвітка», «сонячна батарейка», щось таке в письменниці є, і цього світла вистачає не тільки на неї, а й на всіх довкола.

Рекомендаційний список для дітей
молодшого та середнього шкільного віку

Вічні мандри дитячої душі

/до 50-річчя від дня народження Марини Павленко/

Видавець та виготовлювач:

Рівненська обласна бібліотека для дітей

33028, м. Рівне

вул. Симона Петлюри, 27

Тел. (0362) 623-423

<http://rdobd.com.ua/>

dtbiblioteka@gmail.com

